Published and distributed under permit (No. 781), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ РІК XXIX. Число 285. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 8. грудня, 1921. VOL. XXIX. No. 285. Jersey City, N. J., Thursday, December 8, 1921. THREE CENTS

СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

ПРЕЗ. ГАРДИНГ ПЕРЕД КОНҐРЕСОМ

ВАШІНҐТОН, 6. грудня. — Президент Гардинг отворив нині засіданнє конґресу довщою промовою до конґресменів та сенаторів.

Наперед президент підняв, що Злучені Держави не лише находяться тепер на мирній стопі з усіми державами світа, але й не мають причини боятися заколочення мира в найблизчій будучности. Тому сей час добре надається до полагодження ріжних внутрішних справ, тим більше що вони не можуть бути вирішені без рівночасного вирішення справ межинародної торговлі та фінансів. Злучені Держави мусять приложити своїх рук до розвязки межинародних справ, не лише з почуття бажання помочи другому, але й в добре зрозумілім інтересі власнім. В акції коло привернення нормальних часів правительство Злучених Держав мусить іти рука об руку з конґресом та народом. Уряд, котрий в час війни дістав величезну власть, мусить її зречися і співділати з конґресом і народом на рівні. Злучені Держави опираються на народі, поділенім на партії, і всяку справу вони будуть рішати через партію, але партійність не повинна тратити з очий добра цілого народа. Всяка законодатна власть являється компромісом (залагодою) межи противними сторонами, а ідеал рідко коли осягається вповні в практичнім життю.

ВАЖНІ СПРАВИ ПЕРЕД КОНҐРЕСОМ.

Попередній сесії Конґресу треба признати щиру працю. Але перед сею сесією Конґресу стоїть ряд ще важнійших справ.

Передовсім справа податків. Вона зводиться до зменчення тягарів податкових. В тім згляді уже зроблено значний поступ, але отсей конґрес мусить піти ще далі. Американський уряд в тім згляді робить новий крок вперед, приготовивши по раз перший в американській історії буджет.

Зі справою податків звязана справа звороту позичок, пороблених американським урядом заграничним урядам підчас війни. Хоч цілу справу треба трактувати зі становища волі конґресу, котрий сі позички ухвалював, мимо сього в способі оплат сих позичок можна зробити богато поправок.

Далі жде конґрес справа допомоги американській торговельній фльоті. Тут треба з одної сторони дати Америці добру торговельну фльоту, а з другої сторони уважати, щоби будуючи фльоту, не стратити симпатії чужих народів, з котрими ся фльота має торгувати.

В основу зносин з чужими державами треба поставити ряд межинародних торговельних умов. Справа установлення мита на заграничні товари буде одною з найважнійших, найперших, а рівночасно найтруднійших справ, що жде нове засіданнє Конґресу. Від рішення сьої справи буде залежтаи не лише відношенне Злучених Держав до ріжних чужих держав, але й рух в американських фабриках.

ПОМІЧ ДЛЯ АМЕРИКАНСЬКИХ ФАРМЕРІВ.

Американське фармерство жде від Конґресу діяльної помочи. Воно сильно потерпіло від повоенного застою. Що рільництво находиться в ненормальнім положенню, видно хочби з того, що 13 міліонів звоїв бавовни варта для фармерів менче як 6 міліонів, а 700 міліонів бушлів пшениці більше як один міліярд бушлів. Головна зарада лежить в продажі та розділі плоду серед населення. Фармер мусить дістати з вартости виробленого ним продукту більшу частину, як він діставав досі. Зробити се може при помочі кооперативних орґанізацій, які Конґрес мусить піддержати та через зниженне коштів перевозу товарів зелізницею.

ВІДНОШЕННЄ МЕЖИ „КАПІТАЛОМ" ТА „ПРАЦЕЮ".

Цілий ряд справ, звязаних з відношеннем межи підприемцями та робітниками, се властиво справа орґанізації промислу та суспільности. Робітниче право орґанізації є так само основним правом, як право капіталістів до орґанізації. Навіть наслідки з них подібні: так як в капіталістичній орґанізації затирається особиста відповідальність, так само затирається вона в робітничій орґанізації. Через те суспільність мусить реґулювати діяльність капіталістичних і робітничих орґанізацій, щоби в той спосіб ухоронитися перед несправедливими здирствами зі сторони одних і других.

Кромі сього, подібно як у межинародних відносинах людство стремить до того, щоби на місце хаосу, підозрінь та боротьби завести порядок, довіре та мир, так само у відносинах межи капіталістами та робітниками треба стреміти до заведення порядку, довіря і мира. Суспільність повинна стреміти вирівнувати непорозуміння межи ними при помочи конференцій, нарад, дискусій. Треба в тій ціли установити відповідні тіла і виробити відповідні правила поступовання та судження справ. Бойкот, страйк та локавт є обявами суспільної війни і проти них треба так боротися, як проти всякої инчої війни.

Кромі сих важних справ Конґрес ще мусить полагодити справу допомоги жовнірам, що потерпіли через світову війну; в злуці з тим уряд буде мусів приготовити і віддати під управу великі простори землі. Конґрес буде мусів також подумати про поміч для голодуючих в советській Росії. Уряд не думає признавати большевицької влади, але помагати голодним се зовсім друга справа.

КОМУНІСТИЧНИЙ ЗЇЗД У ЛЬВОВІ УЛАДИЛА ПОЛЬСЬКА ПОЛІЦІЯ.

Два тижні перед голосним арештованнем большевицьких заговірників у Львові др. Баран, будучи урядово у комісаря Лукомського, звертав його увагу на большевицький рух і почув від нього такі слова: „Підіждіть трохи, а побачите цікаві історії".

Врешті ті цікаві історії прийшли. Дня 31. жовтня польська поліція арештувала ціле гніздо большевизму у „св. Юрі". Арештувала 34 учасників большевицького конґресу під президією др. Левицької з Варшави, в сім числі 6 Українців. Цікава історія, зааранжована польською львівською поліцією під проводом ком. Лукомського заслугу є на се, щоб її увіковічнити для будучого історика польського панування. В суботу перед критичною неділею арештовання большевицького конґресу явився якийсь Чура у школі на площі Юра ч. 5. і підкупив сина сторожихи школи та в одній кімнаті під підлогою скрив брошури комуністичного змісту. Тойсамий Чура підкупив за 1000 м. п. сторожиху, щоб вона винаймила йому кімнату в школі для відсвяткования з товаришами „своїх іменин". О 12. год. дня почався у винайміленій кімнаті большевицький конґрес і зараз явилась поліція під проводом комісаря Лукомського та його арештувала. Між поліцаями находився і відомий Чура, котрий перейшов через одну кімнату; спинився в сусідній; покопирсав трохи ногою і зараз же відкрив місце, де була скрита комуністична література.

Коли поліція арештувала сина сторожихи і його матір, обидвоє сконстатували з місця, що Чура, який помагав поліції арештувати заговірників, е тим, що депонував нелеґальну літературу в школі і винаймив льокаль для відсвяткования „своїх іменин".

Та найпікантнійша сторона „історії" Лукомського ся, що вже о год. 10. рано критичного дня, отже на дві години перед „викриттем" большевицького конґресу, „Ґазета львовска" продавала на місті спеціяльне виданне з донесеннєм про доконані арештовання, значить, ще попереднього дня віщий дух польської урядової ґазети передбачив, що станеться за добу.

ЧИСЛЕННІСТЬ НАСЕЛЕННЯ СОВІТСЬКОЇ РОСІЇ

Комісія при Раді Праці і Оборони затвердила таблиці численности населення, котрі повинні бути використані, як підстава державного постачання. Таблиці ці зложені на підставі всеросійської переписі 20. серпня 1920. року, промислової переписі цьогож року і додаткових матеріялів Комісаріятів продовольчого і освіти і професийних спілок.

Все населення Р. С. Ф. С. Р., включаючи сюди Україну, Кавказ і Туркестан вичислено в 130.707.600. Із цього міського населення—21.252.600 (16.2½), сільського—109.455.400 (83.8%) і робітників—4,755.100 (3.9%).

УКРАЇНЦІ НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ

Життя Українців на Далекому Сході, на якийсь час з ріжних причин припинене, на ново оживилося.

Скрізь відбуваються краєві наради, як наприклад краєва нарада в місті Владивостоці, яка началася 4. липня а скінчилася 10. липня. На нарадах обмірковуються питання внутрішнього життя, українського шкільництва та кооперації. Крім сього краєві наради принесли постанову перевести реґістрацію всіх Українців і в тому напрямі вже йде робота.

На день 1. жовтня скликано до Хабаровська V. Український Далекосхідний зїзд. На ньому, крім докладів секретаріяту і з України, будуть порушені справи: національного самоврядування, військові, освіти і економічні справи.

Найкраще йде праця в місті Харбіні. Недавно була тут пожежа, яка знищила український „Народній Дім". Але цей будинок знову відновлений і в ньому далі пирміщені всі українські институції і товариства. В Харбіні є такі українські організації: Спілка української молоді, українське музично-драматичне товариство „Бандура", Український Клюб, українське кооперативне товариство „Згода", батьківська і учительська рада при школі, харбінська міська рада і манджурська окружна рада. Зараз йдуть заходи над зорґанізуванням товариства „Просвіта" з центральною управою в Харбіні, і філіями в цілому краю. Це товариство має руководити шкільним і взагалі просвітним рухом в цілій Манджурії. Дня 1. вересня відкрито в Харбіні першу українську ґімназію, директором якої призначено Горнінова. Також по селах заводять скрізь українські народні школи, а в одному хабаровському повіті за минулий рік відчинено 7 українських шкіл.

В серпні почав виходити в Харбіні місячник „Вимоги життя", як орган ради української громади в місті Харбіні. Редаґує Ф. Солод.

Контакт з Україною слабий. Рідко попадають листи, а ще рідше часописи. (В.)

ПІД ЧЕРВОНОЮ МОСКВОЮ.

Большевицьке виховання.

„Робітник" від 8 листопаду подає таку замітку:

„Большевики випустили книжку під заголовком „Збірка завдань для позашкільної бібліотечної праці" Невського і Херсонської за 1920 р. В цій книжці знаходимо слідуюче завдання: „Дванайцятилітня дівчинка боїться крови, батько її відомий меншевик. Скласти спис книжок, які відвернули від дівчинки ненависть до червоного терору".

„Соціялістичний Вістник" з котрого подаємо цю відомість, стверджує що навіть славетний Пуришкевич не доходив до такої безсоромности, котрий також викладав „педаґоґічні" правила.

Треба додати, що автори зазначеної вище книжки належать до складу „найкультурнійших" комуністів. Це показує, що дух „чрезвичайок" в стані большевицьких азіятів запанував з такою силою, що большевики не соромляться реклямувати свою „чингізханську, практику, яко пролетарську культуру".

КОТРЕ МІСТО В СВІТІ НАЙБІЛЬШЕ.

(З Бюлетену Географічного Товариства).

Послідна перепись виказала, що в англійській столиці „Великім Лондоні" живе 7,476.168 людей. Рівночасно в тім самім 1920 р. налічено в Ню Йорку 5,620.048 голов населення, значить мало не цілих два міліони менше. Та проте американські статистики стоять на тім, що не Лондон найбільше місто в світі, а таки Ню Йорк і що ту честь відобрано від його лиш через непорозуміння, а саме через те, що инше в Лондоні називають містом, а що инше в Ню Йорку.

Найсамперед треба відрізнити „город Лондон" просто „Лондон" і врешті „Великий Лондон". Город Лондон (Сити оф Лондон) се лише стара історична частина міста з своїм „Лорд-мейором" та своїми традиційними парадами і церемоніями; тепер се лише центр міста, куди днем зїзджається яких 300.000 душ населення, та постійно не мешкає навіть 25.000.

Просто „Лондоном" називаються всі ті частини міста, що положені в лондонськім повіті (кавнті оф Лондон) і творять одну громадську (муніціпальну) єдиницю, значить мають спільну адміністрацію і спільне міське правління. В тім муніціпальнім Лондоні жило в 1911. році чотири міліони з половиною людей і хоч з того часу населення певно виросло, та проте не могло дорости до числа 5,620.048. А стільки саме народа живе в муніціпальнім Ню Йорку вибираючи собі одного бурмістра і одну громадську раду.

Врешті так званий „Великий Лондон", се вже не одно місто, а всі пригороди, що скупчились довкруги Лондону у віддаленю до 15 миль від Чарінґ Крос (момумент в центрі міста). З географічного погляду вони представляються як одно місто з Лондоном, та одної політичної і громадської орґанізації там нема, есть лише спільні деякі міські установи: поліція, пожарна сторожа то-що.

Такого „Великого Ню Йорку" нема. Але якби з середини Ню Йорку повести довкруги колесо так само промінем в 15 миль, то те колесо захопило би і Джерзи Сіти, Гобокен і Бейон за Гудсоном і Йонкерс та Ню Рошел на півночі, і в такім „Великим Ню Йорку" булоб теж поверх сім міліонів населення.

КІЛЬКО Є ЖИДІВ НА СВІТІ?

„Ді Американ Ізраліте" подає як загальне число Жидів на цілім світі 15½ міліона. З того половина припадала на Жидів у старій Росії. Тепер припадає по 3 міліони на Україну й Польщу. У властивій Росії (включно з Сибіром) є їх тепер тільки 800.000. У Злучених Державах живе 3,100.000, в Румунії кругло 650.000, в Німеччині після відлучення Альзації та німецько-польських областей 540.000, на Мадярщині та в Чехо-Словаччині 550.000, у Великій Британії та в Австрії по 300.000. Число Жидів у Канаді, Арґентині, Туреччині та Палестині виносить приблизно по 100.000 душ.

ПО 700-ЛІТНІЙ БОРОТЬБІ ІРЛЯНДСЬКИЙ НАРІД ОСТАТОЧНО ОСЯГНУВ СВОБОДУ І ДЕРЖАВНІСТЬ РІДНОГО КРАЮ

ЛОНДОН, 6. грудня. — Мировий договір, який підписали нині досвіта представники Великої Британії та Ірляндії (з партії „шин-фейнерів", які мають за собою велику більшість населення краю) в історичній салі „Вайтгол", дає Ірляндії нове місце в британській спілці (британській імперії) яко домінії але під назвою „Ірляндська Вільна Держава" (Ді Айриш Фрі Стейт).

Після нової ірляндської конституції вона буде рівноправна з Канадою, Новою Зеляндією (Ню Зіленд), Австралією і Південною Африканською Спілкою. Ірляндія сьогодня є новим звеном в ланцюху британської спілки держав.

В такий спосіб покінчилась нині за підписом сивого Велша, Ллойда Джорджа, довга боротьба ірляндського народу за свободу, що продовжалася мало не 700 літ.

Умови мирового договору між Великою Британією й Ірляндією є такі:

Ірляндська Вільна Держава буде мати свій власний парлямент, премієра міністрів, що буде одвічальний перед сим парляментом, і генерального ґубернатора, якого буде іменувати британський король.

Члени сього парляменту мають складати присягу на конституцію Вільної Ірляндської Держави і присягнути „вірність його величеству королеви Юрію V і його правним наслідникам престола".

Ірляндська Вільна Держава приймає на себе частину британського державного довгу і военних видатків. Скількість має бути означена в переговорах на основі відношення числа населення.

Парлямент Ірляндської Вільної Держави мати-ме повну контролю фінансових справ, мита (цла) і пристаний Ірляндії.

Велика Британія забере з Ірляндії свої війска.

Нарід Олстеру (північного округа Ірляндії, який є переважно англійського і шотляндського походження і протестантської религії) має місяць часу до вибору, чи приступити до спілки з вільною Ірляндією, чи остатись по теперішньому з окремою провінційною автономією.

ПІҐПИСАННЄ І ПРИНЯТТЄ БРИТІЙСЬКО-ІРЛЯНДСЬКОГО МИРОВОГО ДОГОВОРУ.

ЛОНДОН, 6. грудня. — Мировий договір між Великою Британією і Ірляндією підписали нині досвіта в імени Великої Британії: премієр Ллойд Джердж і міністри Остен Чемберлейн, лорд Беркенгед і Винстон Спенсер Чорчил, а в імени Ірляндії представники „шин-фейнерів" (самостійників): Артур Ґриффит, Майкел Коллинс, і Роберт С. Бартон.

Тепер сей мировий договір має ще приняти ірляндський революційний парлямент („двол ерін"), а відтак має його приняти яко британську законну постанову британський парлямент, який для сеї справи скликано на окрему сесію.

НОВА ПРИСЯГА ІРЛЯНДЦІВ.

ЛОНДОН, 6. грудня. — На підставі нової конституції Ірляндської Вільної Держави Ірляндці мають складати таку присягу:

„Я святочно прирікаю правдиву вірність і льояльність конституції Ірляндської Вільної Держави, установленій законом, та що я буду вірний Його Величеству, Королеви Юрію V., і його наслідникам, установленим законом, силою спільного горожанства Ірляндії з Великою Британією та її приналежности і членства в громаді держав, які творят британську спілку народів.

РАДІСТЬ З ПРИВОДУ ПІДПИСАННЯ МИРОВОГО ДОГОВОРУ МІЖ ВЕЛИКОЮ БРИТАНІЄЮ Й ІРЛЯНДІЄЮ.

ЛОНДОН, 6. грудня. — Премієр Ллойд Джордж щойно сьогодня рано пійшов спати, а до офісу прийшов біля полудня. Він був усміхнений і радий з нинішнього великого успіху, який покінчив 700-літню боротьбу і суперечку між Англійцями і Айришами.

Англійський король Юрій V. також висловив свою велику радість з успіху лондонських мирових переговорів.

Папа римський Венедикт XV., як повідомляють депеші з Риму, також вельми вдоволений успіхом лондонських переговорів.

ЛЛОЙД ДЖОРДЖ НЕ ПРИЙДЕ НА РОЗОРУЖНУ КОНФЕРЕНЦІЮ ДО ВАШИНҐТОНУ

ЛОНДОН, 6. грудня. — Британський премієр Ллойд Джордж остаточно покинув гадку поїхати до Америки на розоружну конференцію у Вашинґтоні.

На сю постанову рішився Ллойд Джордж ізза вирішення ірляндської справи для якої скликується окрему сесію британського парляменту.

Артур Дж. Балфор, котрий тепер заступає у Вашинґтоні Ллойда Джорджа яко голову британської розоружної делеґації, заявив, що виїздить на різдвяні святочні ферії до Лондону, а опісля знова вернеться на вашинґтонську конференцію.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES.		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign ond Jersey City Rates.		В Джерзи Сити і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

СУД ПРО ПИКЕТИ.

Найвисший Суд Злучених Держав розбирав в понеділок одну справу, в котрій точкою осередности були права робітників підчас страйку.

Тлом подій, що стали предметом судової розправи, був страйк робітників одної зелізної фабрики в місті Ґреніт Сити, в стейті Илинойс. Як се звичайно буває підчас страйку, підприємці вдалися до суду за судовою забороною проти страйкарів. Послушний суд видав дуже широку судову заборону, заказуючи робітникам навіть наймирнійші в світі старання переконати страйколомів покинути роботу підчас страйку. Робітнича юнія внесла спротив проти судової заборони („Інджанкшен") і апеляційний суд зніс судову заборону низчого суду. Тепер заряд фабрики вніс відклик і справа прийшла до Найвисшого Суду Злучених Держав. Сей зніс зарядженне висшого суду і піддержав заборону найнизшого суду. Мотивованне, подане судом до сього рішення, розбирає докладно, що робітникам вільно, а чого не вільно робити в час страйку. З огляду на те, що мотивованне видав Найвисший Суд Злучених Держав, то воно буде на будуче мати просто вагу закона і буде братися за основу слідуючих судових рішень. З тої причини вартаби з ним близче познакомитися.

Суд признає загально робітникам право страйкувати, страйкарям признає право наклонювати до страйку других робітників, які на страйк не вийшли. В той спосіб Суд признає право пикетовання, себто право страйкарів уставляти коло фабрики, проти котрої звернений страйк, страйкових сторожів для повідомлення про страйк нестрайкуючих робітників. Однак, лиш що признавши право пикетовання, суд зараз береться його обмежати. Він ставить умови, яким мусить відповідати пикетованне. Щоби бути правним, дозволеним, воно має відбуватися законно і мирно. Для близчого означення, що таке законне і правне пикетованне, суд подає два мірила. Наперед він признає фабрикантови право свобідного доступу до фабрики; значить, з одної сторони, робітники, що вийшли на страйк, мають право уставляти коло входу до фабрики свої пикети, але з другої сторони сі пикети не можуть робити нічого такого, що моглоби викликати збіговиско, яке не даваloби страйколомам свобідно входити до фабрики. Суд признає, що страйкарі малиби право виставляти коло кождого входу до фабрики хоч одного сторожа, але не каже докладно, кілько саме людий може бути в кождій пикеті; се на погляд суду повинно залежати від кождого специяльного случаю: раз 1-5 людий в пикеті можнаби дозволити, тоді як в другім случаю і двоє людий вже булоби нарушеннем права. Значить, се питанне все ще лишається близче непорішеним і на будуче буде предметом спорів та коштовних процесовань межи юніями та підприємцями.

Захороняючи право властителя фабрики до свобідного доступу його робітників до неї, суд виходить зі становища охорони приватної власности. Кромі сього суд обмежає право пикетовання ще з другого становища. Він каже, що не лише фабрикант має певні виразно законом признані права щодо своєї фабрики, але й робітники мають також певні права, які суд уважає за свій обовязок обороняти. Суд признає робітникам право страйкувати, коли вони хочуть, але з другої сторони признає право другим робітникам працювати в час страйку, якщо вони не годяться на страйк. Суд уважає се за право робітників і вживає своєї власти, щоби сього права боронити перед нарушеннем. Страйкуючим робітникам вільно переконувати працюючих робітників і старатися наклонити їх на свою сторону, однак вільно се робити лише так, щоби в сьому переконуванню не було навіть сліду насильства. Як широко розуміє суд насильство, видно з того, що суд уважає за безправство, якиб робітник, стоячий як страйкова пикета, повідомив працюючого робітника, про заряджений страйк, а опісля ішов за ним, як той не хоче його слухати. Навіть таке невелике наприкрюванне страйколомови суд готов уважати за насильство, яке переступає границі правного та мирного переконування страйколомів.

Як бачимо зі змісту найновійшого оречення Найвисшого Суду Злучених Держав в справі страйку, права зорганізованих робітників після сього оречення обмежені дуже вузкими границями. Правда, суд ще раз признає право робітників страйкувати та право ставити пикети в час страйку, але се право він самий позбавляє неодного практичного висліду, ограничуючи його тісно з одного боку правом фабриканта до свобідного доступу до своєї приватної власности, з другого боку „правом" страйколома до скебовання.

ПОВСТАННЄ НА УКРАЇНІ.

(Від специяльного кореспондента „Свободи").

Відомости, які донині надійшли сюди про вибух протибольшевицького руху на Україні, ще й тепер не дають змоги цілком виразно сказати, який характер і які форми той рух має. Ще й досі не можна з певністю сказати, чи повстанне вибухнуло з почину самого народу, а Петлюра й його люде тільки поплили за народньою хвилею (так кажуть офіціяльні українські жерела), чи-ж це в дійсности тільки інтервенційна акція Петлюри, в якій народні маси в тій чи иншій мірі беруть участь (так кажуть офіціяльні антиукраїнські жерела).

За кілька днів ця справа мусить вияснитись, а тимчасом подаю ті нові фактичні відомости про повстанне, які мені пощастило з ріжних жерел зібрати.

У Каменці Подільськім.

Камянець Подільський звільнено від большевицької влади, після одних відомостей — в ночі з 27. на 28. жовтня силами повстанчої селянської бриґади, а опісля инших відомостей — в ніч на 29. жовтня силами повстанчого відділу отамана Заболотного.

Большевицьку залогу, комісарів, чека і аґентів особвідділу вирізано. Червона міліція перейшла до повстанців. З вязниці випущено політичних вязнів, серед яких багато на ранок чекало смертної кари за належність до протибольшевицьких орґанізацій.

Місцева людність орґанізувала тимчасову владу на чолі з Українським Національним Комітетом.

Облога Одеси.

Одесу обложили повстанці. Всі шляхи до Одеси перетято. Повстанці перехопили три валки з харчами для Одеси. Повстанці орґанізуються й зміцнюються за допомогою старшин з Німців-кольоністів. Повстанці мають гармати й кулемети.

Повстанці заняли **Могилів Подільський** і велику зелізничну стацію **Бирзула**, яка сполучує одеський район з північною Україною.

Повстанчі відділи підступають до Одеси та Миколаїва.

На Поділю й Київщині.

Повстанчий рух, як видно, охопив ціле Поділє й Київщину аж до Кременчука.

На **Уманщині** повстанне вибухнуло ще в 20-х числах місяця жовтня. Побачивши, що червоні війска відтягнуто до румунського та польського кордонів, селяне цим скористувались, винищили відділи „Вохри" („вооруженная охрана") й очистили цілу Уманщину від большевиків.

У **Новій Ушиці** повстанці зробили страшну різню; винищено всіх бесарабських бандитів, які щиро допомагали чекистам в їх праці. Коло **Бару** повстанці зєдналися з дивізією отамана Заболотного, яка, оминаючи Жмеринку, йде на Ямпіль.

У районі **Сквира-Липовець-Ольгопіль** почався великий повстанчий рух, який доходить на північ до **Винниці** й на південь до **Балти**.

Після останніх відомостей повстанці заняли **Ямпіль, Рибницю, Кудницю, Вендичани, Липовець і Черкаси.**

Лівобережна Україна.

З Винниці до Камянця повернулись люде, які переказують, що повстанне перекинулось і на Лівобережну Україну, де в богатьох місцевостях влада перейшла до рук повстанців.

У Кременчуцькім напрямку чутно сильну гарматну стрілянину. Зелізниці стали.

Селянські спілки відновили свою діяльність.

Селяне і повстанне.

Селянська людність, як видно, ставиться до повстання співчутливо.

Понад Збручем по селах правлять молебни й роблять самосуди над комуністами. Навіть жіноцтво бере участь у нищенню комуністів. Мстяться люто.

Тисячі селян з рушницями й на власних конях пристають до повстанчого війска.

На півночі, в районі Малин-Бородянка-Макарів і в напрямку на Фастів по селах церковним звоном скликаються віча, молодь обєднується в повстанчі загони, а старші люде заводять по селах сувору сторожу, щоб утримати лад і порядок. По всіх дорогах розставлено чати, які перевіряють перепустки, видавані повстанчими орґанізаціями.

У районі Ямполя селянство без жадного наказу знищило телеґрафічну й телефонічну комунікацію.

Літаки.

Партизанська армія має в своїм розпоряженню також літаки.

У районі Гуминець літак скинув бомби й полетів у напрямі Жмеринки. Потім пролетіло ще два літаки в напрямі Проскурова.

По правому берегу Дніпра літаки роскидають відозви Петлюри з закликом до загального повстання.

Червона армія.

Большевики, під натиском повстанців, у паниці, кидаючи зброю, тікають до Дніпра.

Зібрані на кордонах Польщи червоні війска, налякані подіями в запіллю, деморалізуються й розбігаються.

Перші жертви.

Центральний комітет української народно-республіканської партії повідомляє про „геройську смерть у боротьбі за незалежність України" членів партії ґенерал-хорунжого Галкина та сотника Юрка Волощенка.

Обох забито в перших боях партизанської армії отамана Тютюника з большевиками.

Українська преса.

Українські часописи відгукаються на події на Україні відповідно до сього партійного й національного напрямку.

Збольшевичений „Вперед" називає повстанне „жестом розпуки". У статті під цею назвою „Вперед" пише (ч. 203):

„Можна в дечому не погоджуватися з принципами теперішної української державности, можна їй в дечому робити закиди, одначе вона є фактом, вона є основою, на якій можна будувати. А береться її нищити контрреволюційний табор, цей табор, який досі не виказав найпотрібніщого й найконечнішого в боротьбі з противником, а саме повної консолідації, який давно втратив свій престиж і значіння. Під чужий барабан починає новий танок. Та траґедія в тому, що тут грає ролю людське життя, що він несе нові знищення. В своїй впертости бажає він до кінця лишитися консеквентним руйнатором, але не будівничим"ц ч ч ч ч ч чч

Навпаки, орґан тарнівського центру „Українська Трибуна" радіє й пише в піднесенім тоні:

„Очевидно, день великої пімсти народньої наблизився. Розпочалася на Україні велика пожежа, яка на протязі останніх віків не раз охоплювала нашу великострадну Батьківщину. Підіймається на клятого ворога весь український народ і в першу чергу правобережна Придніпрянщина, що завжди вела перед в таких національних рухах...

Починається велика хвиля національної української революції. Залле вона кровю широкі простори Наддніпрянщини й, ми певні в тому, остаточно знищить і вимете з нашої батьківщини московського ворога"...

В Галичині й про повстанне писати не вільно.

Польська влада, позакривавши всі українські часописи в Галичині й залишивши в живих тільки польонофільський „Рідний Край" і збольшевичений „Вперед", тримає й ці мізерні рештки української преси зелізною рукою.

„Вперед" мав змогу надрукувати лише цитовану вгорі вступну статтю про повстанне на Україні, але фактів про саме повстанне він подати не міг. Польська цензура нповикреслювала ввесь текст, залишивши самі тільки наголовки заміток.

Тому читаємо: „Оповідання очевидця" й бочимо під цим наголовком велику білу пляму; „правда про повстанне" — й знов біла пляма...

Очевидно, Поляки бояться, щоб українська людність Галичини не взяла прикладу з наддніпрянських Українців і не взялася й собі до зброї. Тому в Галичині не вільно писати навіть про повстанне в иншій країні.

Спекуляція з карбованцями й ґривнями.

Львівська „чорна біржа" відгукнулась на повстанне на Україні піднесеннем вартости українських грошей — карбованців і гривень. З боку польських і галицьких спекулянтів зявився великий попит на ці гроші, яких останніми часами в Галичині та Польщі ніхто й дурно не хотів брати.

Замкненне польсько-українського кордону.

У звязку з нотами протесту, поданими представниками совітської влади Караханом і Шумським Польщі за її небито потуранне повстанчому рухови на Україні, польський уряд звелів кордонній варті загострити контролю на польсько-українськім кордоні й нікого через кордон не пускати.

Берлін, 7. листопада.

Радянин.

СУДІТЬ ЇХ ПО ЇХ ДІЛАХ, А НЕ ПО ЇХ СЛОВАХ.

З ПРИВОДУ ВІДОЗВИ „СОЮЗА ХЛІБОРОБІВ УКРАЇНИ".

(Від власного кореспондента).

В „Свободі" (ч. 228 з 30. вересня) поміщена стаття п. н. „Ідеольогія монархістів Великої України", в якій поданий дуже докладно зміст „Відозви Союза Хліборобів України до братів-хліборобів і всего українського громадянства".

„Союз хліборобів України", се орґанізація, яка утворилася в Варшаві з поміщиків, які мали маєтки на території України. Сі поміщики до революції вважали себе або Поляками або Росіянами і не тільки не думали про будуванне української держави, але відносилися ворожо до цілого українського руху. Аж тепер почули вони в собі покликаних будувати українську державу і захвалюють себе в своїй відозві як єдиних спасителів України.

Я хотів би звернути особливу увагу читачів „Свободи" на отсей уступ відозви:

„Ріжні верстви українського суспільства, попавши під вплив не приязних політичних обставин, помалу втратили національну свідомість і стали байдужими або навіть ворожими до української національної справи і національної державности. **Тільки кляса хліборобів,** що з покоління в поколінне була звязана з землею, яку вони обробляли та обороняли, **залишилася в своїй цілости українською і суто державницькою.** Тримаючися землі, вона зберегла національні ідеали, традиції і готовість жертвувати своїм майном та життєм за державну справу. Через се основною клясою на яку має спиратися дійсна українська державність, мусить бути кляса хліборобська, і будова української державности має починатися з як найдосконалійшої зорганізованости хліборобської кляси."

Прочитавши сей уступ відозви „Союза Хліборобів України", треба запитати:

Що се за хліборобська кляса, яка одна зберегла українські національні і державні традиції? Чи се українські селянські маси, ті дійсні хлібороби, які своїми руками обробляють землю і виробляють хліб?

Ні! Про ті українські селянські маси, про тих дійсних українських хліборобів, говориться далі з очевидною погордою як про „масу" яка „йде за тим, хто більше пообіцяє" і тому йшла зразу „за українськими соціялістичними й демократичними провідниками", а потім пішла проти них за большевиками.

Значить, не українське селянство є тою „хліборобською клясою", яку так величає відозва „Союза Хліборобів України" за вірність українським національним і державним ідеалам. Ні, — під тою „хліборобською клясою" **розуміють автори відозви очевидно клясу поміщиків,** до якої самі належать.

А тепер порівнаймо ту похвалу, яку автори відозви виписали поміщицькій клясі на Україні за її український національний і державний патріотизм, з українською дійсністю.

Та дійсність говорить, що власне поміщицька кляса на Україні була тою, яка під Польщею спольщилася, під Московщиною змосковщилася і стала ворогом українського народу. Ті самі члени Союза Хліборобів України за царських часів були одні Поляками, другі Москалями, а тепер ті самі панове мають відвагу говорити, що вони і їх поміщицька кляса — се єдині українські патріоти і державники.

Се треба мати на увазі, читаючи повну українських патріотичних фраз відозву „Союза хліборобів України".

„Ви любите на братові шкуру, а не душу!" — кликав до сучасних собі українських поміщиків Шевченко. Так само можна сказати про них і тепер. Вони хотять відзискання своїх маєтків, які підчас революції поділили між себе селяни, — і тому мріють про українську монархію, бо монархія все опиралася на великій земельній власности.

Але судити їх треба не по їх словах, а по їх ділах. Коли люди, що ще вчера були Поляками і Москалями, мають відвагу говорити, що власне вони, ті вчерашні Поляки й Москалі, які по словам Шевченка „гірше ката розпинали Україну", все були найбільшими українськими патріотами і державниками, — то яку вартість мають їх слова, слова людий, які мають відвагу так бити правду по лици?!

Вчера вони панували над українським народом з ласки московських царів, а тепер хотять патріотичними фразами заманити український нарід знов у свою неволю, представляючи йому, що вільки вони можуть збудувати українську державу.

Се треба мати на увазі, читаючи патріотичні фрази вчерашних Поляків і Москалів, нинішніх українських монархістів.

* * *

Сеї оцінки українських монархістів не може змінити та обставина, що між ними є одиниці, яких український патріотизм висший усяких сумнівів. Доси з таких одиниць виступили публично за українську монархію Евген Чикаленко, Сергій Шемет, Вячеслав Липинський. Та коли вони думають, що українську державу може збудувати спольщена і зросійщена поміщицька кляса на Україні, то вони дуже помиляються. Такий експеримент бачили ми вже за гетьмана Скоропадського. Сергій Шемет з цілою ґрупою однодумців брали активну участь в гетьманськім перевороті. Одначе хто панував за гетьмана на Україні? **Московські поміщики і московські капіталисти!**

Зрештою якби навіть поміщицька кляса на Україні була національно українська, то й тоді їх монархістичні змагання треба би так само поборювати, бо **поміщицька монархія — се неволя народу.**

Прага, 8. падолиста, 1921.

Др. Михайло Лозинський.

CHRISTMAS MESSAGE

Office of the Postmaster General,
Washington, Nov. 22, 1921.

To the Boys and Girls
of The United States.

Christmas is almost here.

Your great Post Office Department has a big job ahead and needs your help.

Think what it means to be Santa Claus to our 100,000,000 people and to deliver Christmas parcels to every family in this great country within the short space of a few days and without disappaintment.

It can be done, and we're going to do it if we may have your help. I want to enlist the active assistance of every boy and girl in the schools of our contry in getting parcels mailed THIS WEEK to relieve the rush that comes directly before Christmas.

Will you go home to-day and take this message to your parents and friends:

"Our postmaster has asked us to mail our Christmas parcels THIS WEEK, for, unless we do, Uncle Sam's load may be so heavy the last few days before Christmas that he won't be able to deliver all the presents by Christmas eve."

The parcels must be well wrapped and tied and addressed plainly in order that they may arrive in good condition with their Christmasy appearance unspoiled. You can put on your packages, "Do not open until Christmas."

And, there must be a number on your home and a mail receptacle, too, for, if there isn't Santa Claus's messenger, your letter carrier, may not be able to find the house where the present belongs.

There are some other things, too, in which you can assist in improving the mail service and in saving our great Government millions of dollars a year that is now wasted because of our carelessness—yours and mine.

Every day that you drop a letter ni the mail box 40,000,000 other letters are already pushing and jamming through the postal machinery. One letter a day for each family of five persons in the United States is given to Uncle Sam to deliver.

When you send a parcel to the post office for mailing any day there are about 8,000,000 other parcels ahead of yours passing through the postal hopper. This is an ordinary day's; at Christmas time it is multiplied, many times.

One family in about every ten puts a badly addressed letter in the mail every day. This mixes up over 2,000,000 half addressed letters with the 20,000,000 fully addressed letters. That means that the fully addressed letters must wait on the slow moving poorly addressed letters just like the larger boys and girls are delayed by a bunch of "bad kids" tagging along.

You boys and girls can help the Postal Service and save your father some money, because he has to help pay the cost of searching addresses on letters and parcels sent out by this one careless and thoughtless family in every ten.

First find out if your family is the careless one, then bear in mind that your letters must be handled by skilled mail distributors, standing in post offices and on swaying postal cars of a mile-a-minute mail trains, often under poor light.

The address on every letter, card, or package must be correct, complete, and legible, including the house number and name of street, and the "From" address should be in the upper left-hand corner so that the mail will be returned to you in case it is not delivered. Do not abbreviate names of States, because so many look alike when abbreviated.

Put the proper amount of post on your letters and wrap the parcels caregully. Avoid fancy writing, which causes post-office clerks and letter carriers to stop and study, and thus lose time. Make the address plain and easily read, and always use pen and ink or typewriter and light colored envelopes, so as to save the eyes of the post-office clerks. Do not use envelopes of unusual size. The little ones that are so frequently used for cards and notes at Christmas and holiday times cause an untold amount of trouble and labor, as they will not fit our our canceling machines and must therefore be canceled by hand. Because of their size and tendency to slip our of a package, these envelopes are more likely to be overlooked or lost.

Mail your letters and packages early in the day, because this avoids overloading and delaying mail at the end of the day.

Your local postmater and your teacher will tell you more about the Postal Service. Do these things, and you will win the grateful appreciation of the people in your post office and especially of

Your Postmaster General,
WILL. H. HAYS.

P. S.—Don't forget to mail Christmas packages THIS WEEK.

СЕ І ТЕ.

Такий польський соціяліст, як польський комуніст.

Польський посол Ян Заморський видав нидавно накладом польської шовіністичної ґазети „Дзєннік Народови" в Шікаґо брошурку проти польських соціялістів під наголовком „Роля соціялістів у відбудованню Польщі". Брошура звернена проти польських соціялістів, котрим автор закидує ріжні зради польської держави. Межи инчим закидає польським соціялістам, що вони хотіли зрадити польські інтереси в Східній Галичині і віддати її Українцям:

„Польське повстанне у Львові було польським соціялістам дуже не на руку, бо вони давно признали Львів Українцям. Пан Пілсудзкі виразно сказав львівській делеґації, що уважає Східну Галичину за український край, бо навіть про польскість міста Львова можнаби богато сказати... Соціялістичний ґенерал Ридз-Сьміґли в Люблині розброїв навіть один відділ охотників, що ішов з Варшави на відсіч Львова".

Якби се все було дійсно правда, то в історії політики польських соціялістів малиби ми ще один примір, як то польські соціялісти скоро забувають на гарні кличі братерства народів, котрі голосять перед світом. Щось як польські большевики: перед світом голосять що вони не такі імперіялісти, як приміром польські соціялісти, а проте з московськими большевиками таки роблять умови про відданнє їм Східної Галичини.

І Поляків трактують як Українців.

Як доносить шікаґовський „Дзєннік Людови", в одній місцевости в пруській Польщі підчас рільничого страйку польський парох спровадив до села шводрон польських уланів, які опісля в страшний спосіб знущалися над страйкарями.

Коли польські жовніри знущалися не над одним селом, але над 4,000 українських сіл в Східній Галичині, тоді „Дзєннік Людови" про се мовчав, немов большевицький аґент про звірства комісарів. Редактор сього соціялістичного дневника забув, що як польському воцї буде вільно заховуватися по звірськи супроти Українців, то він позволить деколи заховуватися по звірськи і супроти самих Поляків.

Большевицький спосіб дискутовання.

Пишуть „Єжедневні" статтю-передовицю проти кореспондента д-ра Осипа Назарука. Дискутують з ним. Дискутують по большевицьки, себто наперед перекручують його слова так, щоби вони о скілько можливо виглядали так глупо, щоби з ними аж „мальчики без штанов" могли сперечатися, і тоді уже доказують Назарукови, який він нерозумний. І мальчикам здається, що вони доказали, що хтось другий дурний, а кождий розумний читач бачить, що в той спосіб доказано лише наочно глупоту редакторів „Єжедневніх"!

Блаженні віруючі.

Пишуть „Єжедневні" на одній шпальті: Нема ні святих, ні чудес. Їх не було і не буде. Тільки наша легковірність і темнота заставляють нас вірити їм".

Зараз на слідуючій шпальті пишуть, що в церкві св. Юра у Львові дійсно відбувся комуністичний конґрес. Ось до чого може дійти легковірність та темнота. Що вона може заставити людий вірити!

Біг пес за возом, побіжить за саньми.

Вже треба „Єжедневнім" признати, що вони не самі вірують, що в церкві св. Юра дійсно відбувся большевицький конґрес. В се вірить також польська поліція у Львові, котра сей зїзд уряджувала, і вся польська преса, котра потребує сього зїзду для щування проти Українців.

І ось так рівний усе рівному рад. Польські цуцики вірять в комуністичний зїзд в церкві для більшої слави польської ойчизни, а московські цуценята вірують в комуністичний зїзд в церкві для більшої слави комуністичної ідеї.

І розберіться тепер, кому поможе большевицький зїзд старих католицьких каноників? Чи Пілсудському, польським панам, польській бюрократії та польській поліції, чи комуністичній ідеї, всесвітній революції і українському комунізмови? Так як зїзд рівночасно не може служити і Богови і чортови, то десь дураки мусять сидіти: або у львівській поліції або в редакції „Єжедневніх". Де саме, ми не будемо рішати. Най вони самі межи собою рішать. Якби не рішили, ми з гори признаємо правду. Ми навіть з гори можемо признати, що тут і там. Там, що зробили таку глупу провокацію, що розумна людина ніяк в неї повірити не може; тут, бо вони далися зловити навіть на найглупійшу провокацію польської поліції. „Єжедневні" се відай одинока ґазета, що бере на серіо польську поліцію і вірить в її обжалування, як в комуністичний катехізм. Якби так польські поліційні комісарі зі Львова довідалися, що вони зловили на свою вудку редакторів з большевицької ґазети, хто знає, чи не переміниліб вони „Єжедневніх" на офіціяльний заграничний орґан польської поліції.

ХТО І ЯК МОЖЕ СТВОРИТИ УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВУ.

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи").

(Теорія Липинського).

(2)

(Продовженнє).

IV.

Коли, нація, що стоїть на досить вже високім щаблі хліборобської та промислової техніки, не може управлятись і не може бути зорґанізована виключно шаблями войовничих отаманів, то ще менше можуть нею правити та її орґанізувати фільольоги, поети, оратори, белєтристи, професори, учителі, адвокати, бухгальтери, фелєтоністи, коректори і т. п. представники т. зв. свобідних — тоб-то не володіючих і не звязаних засобами продукцій і війни — інтеліґентних професій. Не можна до інтеліґенції зараховувати фахового вояка, який не дивлячись на степень своєї освіти, живе з однакового для всіх вояків риску життя і який володіє реальною, матеріяльною силою: зброєю. Так само не належать до інтеліґенції більше освічені, „інтеліґентні" хлібороби, промисловці, робітники, які не здеклясувались, тоб-то не перестали орґанічно належати до своїх кляс. Здеклясовані і більше або меньше учені спеціялісти в ріжних свобідних професіях, якими єсть по суті інтеліґенти, діляться по своїм громадським хотінням на дві зовсім відмінні ґрупи. Одна, яка себе свою більшу освіту, використовує на службі для громади (нації, держави, кляси) і друга, яка при допомозі своєї більшої освіти використовує громаду (націю, державу, кляс) для себе. Говоритиму тільки про отсю другу катеґорію інтеліґенції, отже тільки про здеклясовану інтеліґенцію, яка живе з політики і яка при допомозі своєї освіти преться до політичної влади, — а не про інтеліґенцію, яка свій тяжкий шматок хліба заробляє своєю чесною, потрібною, фаховою службою громаді (нації, державі, клясові).

Матеріяльно непродукуючі здеклясовані **інтеліґенти правлять націями не як національні аристократи — дійсно володіють матеріяльною силою правителі й орґанізатори — а як** комісіонери такої здеґенерованої вже національної аристократії, що з ріжних причин — сама персонально своїми особами боїться правити націями і тому заміщає себе відповідними комісіонерами — здеклясованими інтеліґентами.

Скрізь на цілім світі державний орґанізаційний апарат осілих хліборобських націй був сотворений не словесністю таких чи инших здеклясованих інтеліґентів, а кровю, працею і розумом тих, що володіючи мечем і плугом, володіли реальною матеріяльною силою серед своїх націй. Число здеклясованої інтеліґенції, тоб-то число людей в нації, не зайнятих війною та обороною нації і не зайнятих витворюванням матеріяльних, необхідних для життя цінностей, зростає сильно в націях всякий раз тоді, коли ці нації богатіють, тоб-то звільняють велику частину людей в нації від обовязків війни і матеріяльної праці, та дають їм змогу віддатися всяким свобідним, не звязаним ані з війною, ані з продукцією професіям. Словесне шарлатанство і руйнуюча політична роля здеклясованої інтеліґенції в життю націй починається з хвилею, коли ця інтеліґенція — замість критикувати старих правителів або вчити й орґанізувати нових — намагається сама правити націями: коли вона в цім правлінні займає місце заляканих нею вояків і продуцентів; коли вона сама, **не маючи потрібної задля цього матеріяльної сили,** намагається стати національною аристократією. З тієї хвилини і до часу возмужання нової аристократії починається період остаточної демокралізації старої національної аристократії, деморалізації правлячої інтеліґенції і деморалізації цілої нації період **деморалізуючого правління тих, — що не маючи необхідної для всякого правління своєї власної матеріяльної сили** — тільки підступом, дурисвітством і брехнею можуть правити націями. Страшний моральний упадок і руїна західно-европейських націй в середних віках йшли в парі з бажаннями тодішньої інтеліґенції, зорґанізованої в релігійній орґанізації католицької Церкви, захопили в свої руки світську владу і, усунувши здеґенероване феодальне лицарство, стати скрізь на його місце правлячою аристократією. Правлячі інтеліґенти, щоби правити, мусять запобігати ласки, мусять підлещуватись і піддобрюватись під тих, хто їм дає можливість правити. Думати, що декласовані інтеліґенти можуть виробити владу, нарпиклад можуть „здобути самостійність" для своєї нації це те саме, що вірити в можливість збудовання дому тільки самими проєктами-плянами, — будовання без цеґли, без заліза, без дерева і будовання без тих, що володіючи й орудуючи цеглою, деревом, залізом, одні тільки можуть, коли схочуть свій власний адім для себе збудувати.

V.

Звідки повстало оте нове сучасне панування інтеліґенції, що тепер прибрало назву демократії. Під пануванням чиновної і земельної аристократії часів абсольтистичних і конституційних монархій зростають міста і росте в силу промисловє, а головним чином купецьке та фінансове міщанство. Запаси богацтв, нагромаджені в попередних часах, тепер капіталізуються, прибирають все більшу форму мобільного грошевого капіталу, при допомозі якого можна купувати працю і жертви вояків і процентів, і в той спосіб їх працею та їх жертвами творити нові цінности для властителів капіталу — оцього збагаченого грошевого купецького і фінансового міщанства. На чоло незадоволених працюючих елементів висувається поки-що ідейна інтеліґенція, що починає ідейно боротися за порушену під пануванням старої аристократії соціяльну мораль і справедливість.

Ліберальна фінансова і купецька буржуазія піддержує скрізь в боротьбі проти старої чиновної і земельної монархічної аристократії ідейну демократичну інтеліґенцію, яка веде до бою незадоволені, матеріяльно продукуючі, селянські і робітничі маси. І настає час правління фінансової буржуазії при посередництві інтеліґентської републиканської демократії. Демократична система інтеліґентського правління може держатись доти, доки істнує державний орґанізаційний апарат і армія витворенні колись під пануванням вояків і продуцентів, і доки істнує ще в масах витворена старою демократією громадська мораль, свідомість права **і понятя нації.***) В імя нації, в імя збереженя громадської продукції і праці і при допомозі права та державного апарату, демократичний правитель-інтеліґент здержує своїх виборців від занадто сильного напору на багатих, а від багатих видирає якусь подачку для себе і для своїх виборців. Державно-орґанізаційний національний апарат і національна продукція — саме ядро і підстава нації — а з ним національна мораль і сама нація нищаться в корінь під пануванням інтеліґентської „патріотичної і націоналістичної" демократії. Коли сама влада стає врешті на разок грошей грошевих банків номінальною і анонімною; коли вкінці невідомо, хто дійсно править націями—то все труднійше стає знайти серед нації такого „невідомого солдата" якийби хотів умірати за невідому владу і такого анонімного „пролєтаря", який би хотів продукувати під проводом анонімного безвідповідального хазяїна. Сучасні інтеліґентські правителі, як і попередники їх, мусіти-муть скоритися грядучим Імператорам, вождам відроджених і ново народжених вояків та продуцентів. Вони мусітимуть вернутися в свої теперішні монастирі — в ті ріжні неполітичні культурно-національні установи, — і до тієї **ідейної,** вказуючої тільки на соціяльні несправедливости, але не захоплюючої влади політичної діяльности, яка одна достойна інтеліґенції **і яка єдино відповідає її позбавленому матеріяльної сили станові.**

*) Пор. руїницьку брошуру Гучайла: „Фікція Нації", якою займемося опісля критично.

(Дальше буде).

УКРАЇНСЬКИЙ ЛЮДОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ.

Українська Народна Громада в Ню Йорку подає отсим до відома в Ню Йорку і околиці, що з днем 12-го грудня 1921 розпочинаються в салях ч. 1 і ч. 3 Українського Народнього Дому, 217-219 Іст 6-та стріта в Ню Йорку

ПОПУЛЯРНІ НАУКОВІ КУРСИ І ВИКЛАДИ

з слідуючою програмою:

I. УНІВЕРСИТЕТСЬКІ ВИКЛАДИ:

Понеділок: Саля ч. 1. о. А. Павляк, бувший професор Укр. Гімназії у Львові, виклад: **Українська література.**

Середа: Саля ч. 3. Др. С. Демидчук, кандидат адвокатури, виклад: **Начерк політичної економії.**

Четвер: Саля ч. 1. Вол. Лотоцький, редактор „Свободи", виклад: **Український стиль.**

II. ПРИГОТОВЛЯЮЧІ КУРСИ:

Понеділок: Початки української мови, учить Вол. Білоруський, краєвий учитель.

Вівторок: Історія **Природа** (Фізика і Хемія), учить Ст. Дембицький, краєвий учитель.

Четвер: **Аритметика і Ґеометрія,** учить Вол. Білоруський.

Пятниця: **Курс неграмотних,** провадить Ст. Дембицький.

Наука на тих курсах відбуватиметься в салі ч. 3. Початок науки кождого вечера о год. 7.45 точно і триватиме до год. 9.30, причім замічується, що по означеній годині двері наукових саль будуть замкнені.

ПЛАТНЯ: За університетські виклади 10 центів за кожду лєкцію, причім кождому вступ дозволений.

За приготовляючі курси платить ученик згори по три доляри від предмету, причім зазначується, що аритметику і геометрию уважається за оден предмет, подібно як історію природи (фізика і хемія). За курс неграмотних оплата виносить 6 долярів.

Інформацій уділяє і вписи по приготовляючі курси приймає Просвітна Комісія Української Народної Громади в салі ч. І. Народного Дому щодня від години 7.45 до 9. вечером від дня оголошення.

Наука розпочинається в понеділок 12-го грудня і триватиме через цілу зиму. 85-87

ЗА ВИДІЛ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ГРОМАДИ:

Іван Федун, голова;
Андрій Дацишин, фін. секр.;
Яким Кий, рекорд. секр.;
Петро Прокопів, заст. голови;
Іван Старик, касієр.

ПРОСВІТНА КОМІСІЯ:

Андрій Дацишин,
Іван Добрянський, Юліян Пачавк.

В. БУДЗИНОВСЬКИЙ.

НЕ ВБЮ ЙОГО!

Оповіданне з життя задунайських Запорожців.

(Докінченнє)

(8)

Башманов посувався спровола і обережно по накритій рідким болотом спохилости острова, в куті між островом і греблею. За кождим кроком задержувався і допевнившися, що стоїть безпечно, шукав бовтом на дні. Вже коли був в болоті по груди, крикнув:

„Щось є! Держіть мене добре, бо тут дуже ховзко. Як тягну овбт до себе, от сховзуюся у низ".

Аркан вхопили ще Тимко і Токаренко. Башманов, то пхав бовт, то підтягав його назад до себе, щоби загачити се, що почув бовтом.

„Є, вже маю! Тепер тягніть мене. Тут, що поставлю ногу висше, то вона назад сховзуеся".

Всі три стали тягнути Москаля. Він держав цупко бовт і також тягнув щось тяжке. Витягли його на беріг. За ним виринув з облота якір, на котрім був загачений якийсь ремін.

„То Кравчук!" крикнув Тимко. „На якорі ремінь його рушниці. Кравчук мав рушницю закинену через плечі. Якір загачив ремінь рушниці. З рушницею витягнемо й його самого".

Всі три випустили з рук аркана і вхопили бовт, бо Башманов вже знемігся. До того пострілова рана в рамени боліла його. Він вже випускав жердь з рук. Потягли і перед ними лежав небіжчик. Поклали його поперед буланого і привязали.

„Тепер", промовив Іван до Башманова, „віддаю тебе в Божі руки. Нехай Всевишній судить тебе. Як Бог міркує, що ти вже досить покараний тим жахом, якого наївся, від коли в моїх руках, то проведе тебе здорового домів. Але як се ще замала кара за всі твої гріхи, як по дорозі згинеш, то не моя вина — воля Божа. Хоч ти вбив мого брата, мого батька, я тобі не відплачуся тим самим, бо поклявся пустити тебе живого. Але ти убив батька на те, щоби моїх теперішних товаришів лишити без проводу від отсего острова аж до некрасівського берега млаковиня. Вертай же і ти до Некрасівки без провідника. Як Бог простив тобі, то безпечно заїдеш домів здоровий. Як же коневи нога поховзнеся, то ти потапаючи подумай, що то не моя месть, а суд Божий. Сідай!"

Башманов поблід.

„Чого береш мою кульбаку?" спитав. „Лиши!"

„Ще може й міст через багно покласти для тебе, телігою заїхати по ясновельможного пана? Поїдеш охляп. Сідай і гайда!"

„Лиши мене тут".

„Лишити? Щоби тобі, як обнюхаешся з нечистим, він привів сюди твого земляка, мого сусіда? Поїдеш зараз і то охляп. Щодо кульбаки, щоби разом з тобою пропала в багні. Сідай!

Башманов не просив більше, бо знав, що помилування не вимолить. Сів на коня, котрого Іван підвів аж на тото місце при березі, де зачиналася гребля в сторону Некрасівки.

„Щоби ти не гадав", промовив, що я така лиха людина як ти, улекшу тобі подорож. Мій батько загадав був раз зазначити дорогу через багно так, щоби люди могли пробиратися через него самі без провідника. Батько став насаджувати по обох боках греблі лозину, так щоби ідучи проміж два ряди лозини, люди могли зайти аж на той бік. Та наш сусід, твій земляк потерпав, що як провідник не буде дуже потрібний, то він втратить зарібок. За кождим разом, коли проводив кого, вимикував насаджені батьком прутики. Помітивши се, батько залишив тоту роботу. Всеж таки деякі вітки лозини лишилися. З ниж повиростали корчики. Бачиш тотї два за двіста кроків перед нами? Між ними іде гребля. Як ідучи звідси будеш дивитися просто себе в прогалину між ними, то не зійдеш з греблі, все будеш мати під ногами твердий ґрунт. Яких півтора сотки кроків дальше знов маєш два такі кущі. Проміж них іде гребля. Дальше ли шоден корчик. Гребля іде ліворуч. До того місця ти повинен доїхати зовсім безпечно. Дальше нехай веде тебе Всевишній Судія і твій кінь. Лиши йому волю. Як кінь мудрий і ласка божа за тобою, то кінь копитами вищупає решту дороги. Гайда!"

Башманов стояв дальше на місци.

„Кажу, гайда!" крикнув Іван, витягаючи пістолю. „Бачиш? Як зараз не рушиш, почастую тебе оловом, так як ти мого брата й батька!"

Башманов вїхав в багно. Іван стояв над берегом, аж поки убійник щасливо доїхав до послідного корча лозини.

„Тепер він вже не заверне, мусить їхати далі. Ми тут не гаймося довше. Що з ним станеся, перекажуть нам пізнійше люди. Ходім!"

Сумний похід рушив в противну сторону. Кравчука поховали коло його хати і всі три поїхали до Ізмаїла. Там сказали їм, що Башманов до Некрасівки не вернув. Лише діти рибалки в хатчині край багна привели до оселі коня, що пустопаш крутився біля їх хати. Очивидно, кінь десь похитнувсь був і Башманов, що не пильнувався, зсунувсь з него і пропав в багні.

ЛИСТИ ЗІ СТАРОГО КРАЮ.

(Лист з Галичини до одного Українця в Клівленд, О., писаний 25. вересня б. р.).

Дорогий Товаришу!

Я повернув здоров на свою рідну землю. Подорож моя була недобра. Я вже пообзирав свій рідний край, за котрим я дуже тужив. Не гнівайся, Іване, на мене, що зараз листа Тобі не відписував, як прибув до краю. Одно тому, що богато гостий приходило до мене та не було як, а друге, що я хотів більше оглянутись тай довідатись про тутешні обставини.

Гроший долярами домів не можна привезти, бо Поляки на границі так ревідують, що нігде не можна виховати; а як найдуть, то вимінюють на марки, котрі не мають майже жадної вартости.

Сего року дичина робила людям дуже велику шкоду. Люди через літо ночували в поли, стерегли бараболі і вівса, бо дикі свині були би всьо знищили. Свині, ані серни не є такі боязливі, як були перед війною. Рушниці ані карабіна не вільно зі собою брати в поле на ніч і тому дичина така безпечна.

В нас один (Ти знаєш котрий) мав карабін і ходив у поле з карабіном стерегти вівса. Погана Ляшня довідалась і карабін відібрали, а його на 6 місяців увязнили за те, що не вільно нікому оружа тримати. Але як я довідався, то наші хлопці ще мають досить карабінів похованих і колись вони придадуться нам...

То, що „Свобода" в Америці описує про Ляхів, то й десяту часть всього не описує, бо не може про всі ті ляцькі звірства знати. Наші „американти", котрі повернули до нашого села, є декотрі досить образовані і як би було вільно організуватися в Січи, то були би добрі провідники з них — не так, як було перед війною; але коли про Січ і говорити не вільно! Вільними часами, як в неділі і свята, не йдуть до коршми, але читають газету і книжки. Але є й такі „американти", що так як би не з Америки приїхали, але з Африки, бо нічого не навчилися в Америці, тільки в карти грати. Щось трохи гроша привезли тай всі ті гроші підуть до Борухової кишені за горівочку. В неділі і свята цілими днями в коршмі грають в карти. Позалазять за стіл тай грають, як вони кажуть, в „дрінка". Як пінються, то говорять по англійськи, але то не є англійська мова, тільки мішанина — така, що варта з того насміятися, бо в тій мові, як чого не вміють по англійськи, то вживають слів польських, словенських і чорт знає яких. При тій картярській забаві називаються „Дзяном", „Луйом", „Френьком", „Майком" і т. д. Борух зі Сурою так посміховуються до Дзянів і до Луїв тай прихвалюють їм, що вони вміють красно забавлятисся тай що є мудрі. А як котрий добре впється, що вже й домів не може прийти, то Борух зі Сурою переночують такого пяницю в коршмі. Сура мудра, зараз скаже: „Ну-ну! Я його не пущу домів, аби де не побився; або щоби йому гроші хто не вкрав". А як зачнуть співати в коршмі, навіть і по англійськи, — от варта послухати! Так як де в звіринци голодні звірі ревуть.

Добре булоб, аби такі пяниці не повертали до рідного краю; нехай би сиділи в Америці. Минувшої неділі Луй ішов пяний з коршми тай подибався з Іваном, тим, що Ти йому передав три доляри, тай Луй зачав Івана „ґадемувати". Іван вступлювався від напасти, але Луй далі свариться, називає Івана „ґрінором", дураком, а себе називає мудрим, бо — каже — „я в світі був, а світ розуму вчить". Нарешті Іванови не стало терпцю тай Луя по варгачах. І тілько йому всунув, аж кілько влізлося. Луй зараз зачав руками вимахувати, по американськи, але то не помогло нічого.

Наші большевики — ті, що повернули з Америки, не роблять народної роботи так, як в Америці хвалилися. Як приїхали до краю тай богато дечого довідались про Росію від тих, котрі повернули з большевицької армії, то тепер пізнали, що в Росії не є так, як большевицькі „Щоденні Вісти" писали в Америці. І тепер зі своєю политикою большевики поховалися. Вже декотрі зачинають самі відказувати на большевицьких провідників в Америці, бо кажуть, що большевицькі провідники в Америці роблять за російські рублі. Навіть признаються, що Мартенс богато підтримував большевицьких провідників-неробів, котрі за се побирали файну платню.

До краю ще не їдь; затримайся хоч до весни. А як хочеш конечно їхати, то убрання більше не купуй, як маєш, бо за ті гроші і тут собі купиш.

До побачення на рідній і вільній галицькій Україні. Гаразд! Твій товариш...

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. „Єдність", від. 163, повідомляє, що річний мітінґ відбудеться о 2-гій годині пополудни в неділю, 11. грудня, в гали звичайній під ч. 1013 Норт 3-та ул. На порядку нарад є вибір нового уряду, як також много важних справ. Неявившийся член заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. — Т. Сорока, предс.; С. Гвіздь, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. „Запорожська Січ", від. 75, повідомляє, що річний мітінґ відбудеться о 3-тій годині пополудни в неділю, 11. грудня, в гали парафіяльній під ч. 3810 Гілберт стр. На порядку нарад буде звіт урядників за цілий рік і вибір нового уряду. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — І. Вишиваний, пр.; І. Комаринський, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. „Запорожська Січ", від. 367, повідомляє, що надзвичайний мітінґ відбудеться о 2-гій годині пополудни в неділю, 11. грудня, в гали під церквою, ч. 303 Гудсон Аве. На порядку нарад є дуже важні справи і таксамо будеться роздавати календарі. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. — А. Бабій, предс.; С. Андріїв, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Бр. св. Володимира, від. 65, повідомляє, що річний мітінґ відбудеться о 1-шій годині пополудни в неділю, 11. грудня, в гали парафіяльній при Савт стр. На порядку нарад річний звіт і вибір уряду. Неявившийся член заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — В. Л., предс.; Д. С., секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 217, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеться в неділю, 11. грудня, о годині 4-тій пополудни, в гали церковній при Гудсон Аве. Кождий член повинен прибути на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодження та вибір нового уряду. Котрі члени довгують до братства, а не вирівнають своїх вкладок, будуть суспендовані, або карані після статута. — Н. Паснак, предс.; К. Шевчук, секр.

РОН, ПА. Бр. Преображення Ісуса Христа, від. 29, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбудеться дня 11. грудня. Буде вибір нового уряду. Проситься щоби кождий член явився. Нових членів будеться приймати до братства без вступного, а до У. Н. Союза після статута. — С. Шафран, предс.; Г. Михаліцький, секр.; Т. Гулик, кас.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Тов. „Запорожська Січ", від. 3, повідомляє, що річний мітінґ відбудеться дня 10. грудня, о годині 7.30, в гали церковній. Звертається увагу, що хто хоче бути правним членом відділу, то найже поступає після статута. А коли котрий поступить так, як попередних мітінґів, то ліпше най не називається членом, бо урядники, а властиво секретар не буде ходити зосібна кождого кликати на заповіджений мітінґ, бо кождий дістає часопись, то повинен там прийти, де його кличеться правним способом. Напоминається, щоби кождий член явився як слід, бо буде звіт старого уряду. Котрий член не явиться на сей мітінґ, то на другий раз не будеться його напоминати, але заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. — І. Сціжак, предс.; М. Лига, секр.

ЕЛІЗАБЕТПОРТ, Н. ДЖ. Тов. „Запорожська Січ", від. 234, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбудеться в неділю, 11. грудня, точно о 2-гій годині пополудни, в гали Лютвіна. На сей мітінґ має явитися кождий член і виповнити свої вкладки, бо поза мітінґом жадних вкладок не приймеється. Кождий член має заплатити за календар 30 цнт. Буде звіт з доходів і розходів за цілий рік і буде вибір нового уряду. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — К. Пілат, предс.; С. Чечель, секр.; Я. Красновський, кас.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. „Запорожська Січ", від. 371, повідомляє всіх своїх членів, що річне і місячне засіданне відбудеться в суботу, 10. грудня, в гали під ч. 49-51 Бікн стр., о годині 7.30 вечером. Проситься членів, аби кождий явився, бо мається вибрати нових урядників, а крім того є ще инші важні справи до полагодження. Хто з членів не прибуде на те засіданнє, то заплатить $1.00 кари, а урядник $2.00. Отже хай кождий член прийде, щоб був вдоволений, а притім не заплатив кари, бо днесь кождий цент дуже дорогий. — І. Тарнавський, голова; Г. Романків, писар; І. Височанський, скарбник.

ЛАКАВАНА, Н. Й. Бр. Пресв. Богородиці, від. 149, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеться 11. грудня в гали Івана Цвайкуса під ч. 616 Інгам стр. На порядку нарад буде касовий звіт і вибір нового уряду. Довгуючі члени мусять безумовно вирівнати свої залеглости, щоби старий уряд міг передати новому урядови всі книги в як найліпшім порядку. — Г. Мельник, предс.; І. Цвайкус, кас.; О. Стецків, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. „Мир", від. 324, повідомляє, що річний мітінґ відбудеться о 3-тій годині пополудни в неділю, 11. грудня, в гали Укр. Громади під ч. 2309 Фейрмавнт Аве. На порядку нарад буде звіт старого уряду, як також вибір нового уряду. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — Н. Самбір, предс.; С. Григорчук, секр.

ІСТ ЮНҐСТАВН, О. Сестр. Пресв. Діви Марії, від. 119, повідомляє, що надзвичайний мітінґ відбудеться о 4-тій годині пополудни в неділю, 11. грудня в гали Y. M. C. A. при Шорт стр., де пейду беруть. Мається ухвалити, де і в котрій годині мітінґи будуть відбуватися. Неявившася членица заплатить кару 50 цнт., а урядничка $1.00. — Катерина Воловська, пр.; Марія Омелян, секр.

ПІТСБУРҐ, ПА. Тов. ім. Івана Франка, від. 53, повідомляє, що річний мітінґ відбудеться о 7-мій годині вечером в неділю, 11. грудня, в гали Укр. Нар. Дому, ріг улиць 11-тої і Бінґгем, С. С. На порядку нарад річний звіт, його одобрення, вибір нового уряду та инші справи. Неявившийся член заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. — М. Уєик, предс.; П. Шпінула, секр.

МІКІСПОРТ, ПА. Тов. „Запорожська Січ", від. 132, повідомляє, що річний мітінґ відбудеться о годині 12.30 пополудни в неділю, 11. грудня, в гали під церквою при ул. Сінґлер і Рінґолд. На порядку нарад звіт контролорів, секретаря і касієра та вибір нового уряду. Неявившийся член заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. — Д. Сова, предс.; В. Кочкодан, секр.

ЕМБРІДЖ, ПА. Бр. св. Василія, від. 161, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеться о 5-тій годині пополудни в неділю, 11. грудня, в гали церковній. На порядку нарад є вибір нового уряду. Кождий член мусить вирівнати свої довги, бо інакше буде суспендований. Неявившийся член буде платити кару 50 цнт., а урядник $1.00. — А. Підуфалий, секр.; Ю. Ілащат, предс.; І. Бахор, кас.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. „Сокіл", від. 336, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. грудня, о годині 1-шій пополудни, в Укр. Нар. Домі під ч. 2253 Вест 14. ул. Проситься прийти на сі збори, бо є важні справи до полагодження. — Уряд.

ОБУРН, Н. Й. Тов. „Запорожська Січ", від. 283, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ припадає на 11. грудня б. р. Проситься всіх членів, аби зійшлися точно на 2-гу годину пополудни. Будеться вибирати новий уряд і приниматися нових членів до товариства за 50 цнт. вступного, а до У. Н. Союза після статута. Проситься тих Українців, котрі ще не стоять в жадній організації, щоби вступали до У. Н. Союза, нашої рідної організації, а не до організацій чужих, деколи нам навіть ворожих. Своя організація все близша і ліпша для нас, ніж чужа. Не треба встидатися свого, бо своє єсть наймилійше. Котрий член довгує, має виповнити свій довг, бо як не виповнить, то не буде мати права голосувати на урядників, а крім того буде суспендований. Котрий член не явиться на той мітінґ, заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — М. Денега, секр.

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

HAMTRAMCK—DETROIT, MICH.

Спів. Драм. тов. Ів. Котляревського відограє в неділю, 11. грудня с. р. в Укр. Хаті, 2240 Grayling Ave., Hamtramck, Mich. „ЧОРНОМОРЦІ", оперета в 3. діях, М. Старицького. Музика Лисенка. Початок о годині 7.30 вечером. Запрошується усіх на се гарне представленнє. Нехай не бракне ні одного. — КОМІТЕТ. 84-85

YOUNGSTOWN, O.

Заходом Тов. Січ ім. Івана Мазепи, відограється представлення НА ВІДПУСТ ДО КИЄВА, комедія в 3-ох діях, П. Стеценка, в неділю, 11. грудня с. р. в церковній гали під ч. 526 W. Rayen Ave. Початок о годині 7.30 вечером. Режисер Іван Павловський. Січовий комітет запрошує всіх місцевих і доокoличних Українців та Українок на се представлення. Дохід призначений для наших братів Січовиків в Чехословаччині. — КОМІТЕТ. 84-85

MINNEAPOLIS, MINN.

Укр. Драм. Кружок ім. М. Лисенка відограє драму в 4-ох діях ДУШОГУБКА, Т. Трушевського в неділю, 11. грудня в церковній гали, corner University & 6th Ave. N. E., точно о годині 7.30 вечером. Запрошується всіх місцевих і доокoличних Українців та Українок о численну участь.

84-85 КОМІТЕТ.

AKRON, OHIO.

Заходом Тов. Укр. „Боян" в Акрон, Огайо, відограється 11-го грудня 1921 в церковній галі Abel, cor. Washington St., драма „ОЙ НЕ ХОДИ ГРИЦЮ ТА НА ВЕЧЕРНИЦІ", зі співами і танцями. Режисер і діріґент хорів і музики дякоуч. Гр. Мончак. Початок о 6-ій годині вечер. Вступ: 50, 35 і 10 цнт. До участи запрошує

85 КОМІТЕТ.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".